

Elinvoimalautakunnan talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2023–2025

Elinvoimalautakunta 08.09.2022 § 54
988/02.02.00/2022

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuosittaisen talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kunnanhallitus hyväksyy kunnan hallintosäännön mukaisesti talousarvion suunnitteluohjeet ja talousarvion laadintaohjeet, joiden perusteella toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Kunnanhallitus on 20.6.2022 § 148 hyväksynyt palveluiden järjestämissuunnitelman ja talousarviokehysten 2023 sekä talousarvion laadintaohjeen.

Talousarviokehys 2023

Talousarviokehys vuodelle 2023 on tehty ulkoisten ja sisäisten tuottojen ja kulujen pohjalta. Käyttötalouden kehys on annettu toimiala- ja liikelaitostasolla nettomääräisenä (=toimintakate). Enimmäisinvestoinnit on kehyksessä määritelty bruttomääräisenä. Investointikehys vuodelle 2023 on 47,6 milj. euroa.

Talousarviokehysten asettamisessa on huomioitu NUUKA-ohjelman talouden tavoitteiden rinnalla vuoden 2021 tilinpäätös sekä vuoden 2022 tilinpäätösennuste. Kehysvalmistelun lähtökohdaksi on käyttötaloudessa ollut vuoden 2021 tilinpäätös. Tämän lisäksi toimialoja ja liikelaitoksia on ohjeistettu huomioimaan keskeisiä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia tulevalta vuodelta, joita lähtöpohjana ollut vuoden 2021 tilinpäätös ei sisällä. Kehyksessä huomioidaan sote-uudistuksen vaikutukset palvelutuotantoon siirtyvien henkilöiden ja toimintojen osalta.

Toimialojen ja liikelaitosten kehusehdotusten pohjalta on käyty neuvottelut toimialoittain, jonka jälkeen kehykseen on tehty sopeutuksia. Kehysneuvottelujen jälkeen kunta-alan palkkaratkaisun karkea vaikutus on selvinnyt, mutta vaikutuksia ei ole pystytty huomioimaan täysimääräisenä kehykseen. Henkilöstömenojen budjetointia tarkennetaan talousarviovalmistelun edetessä. Arvio palkkaratkaisun vaikutuksesta, joka ei sisällä kehykseen on 0,2–0,4 milj. euroa. Kehykseen on tehty tasapainotuksia n. 0,2 milj. euron edestä. Kuntatasoisen kehyksen toimintakate on noin 3,4 milj. euroa (3,4 %) vuoden 2022 tilinpäätösennustetta heikompi, kun huomioidaan hyvinvointialueelle siirtyvät erät. Kehykseen sisältyy NUUKA-toimenpideohjelmassa yksilöityjä tasapainotustoimenpiteitä.

Käyttötaloudelle kustannuspaineita kuntatasolla syntyy vuonna 2023 kunta-alalle kohdistuvista palkankorotuksista, johon on kehyksessä varauduttu 1,9 prosentin korotuksella. Vuoden 2023 kustannuksiin myös inflaatiolla on huomattava vaikutus.

Toimialoilla kustannuspaineita syntyy lisäksi muun muassa varhaiskasvatuksen pienenevistä asiakasmaksutuloista, palvelusetelimenojen kasvusta, sisäisten veloitusten indeksikorotuksista, Aleksian hinnoittelun muutoksesta sekä oppivelvollisuuden laajenemisen aiheuttamista kustannuksista. Menohelpotuksia on arvioitu syntyvän mm. NUUKA-toimenpideohjelman sopeutuksien myötä. Tuloissa merkittävimpänä erona aiempiin vuosiin on tonttimyyntituottojen (etenkin yritystontit) vähentyminen.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta valtaosa kustannuksista siirtyy hyvinvointialueille, mutta kunnan kehityksessä on varattu 0,5 milj. euroa kustannuksiin, joita oletetaan syntyvän ennen kuntayhtymän purkamista. Vanhoihin, ennen vuotta 2005 syntyneisiin soten henkilökuntaa koskeviin eläkemenovelvoitteisiin on varattu kehityksessä 0,7 milj. euroa. Osa velvoitteista siirtyy hyvinvointialueen maksettavaksi.

Kehityksessä vuoden 2023 verotuloarvio perustuu Kuntaliiton 4/2021 veroennustekehikkoon. Kunnallisveroissa on huomioitu sote-uudistuksen ns. veroprosenttileikkurin myötä poistuva kunnallisveron osuus. Kiinteistöveroprosenttien oletetaan säilyvän kuluvan vuoden tasossa. Kehityksessä verotulojen arvioidaan laskevan kuluvan vuoden tilinpäätösennusteesta noin 112,4 milj. euroa (-51,6 %) ja vuoden 2021 tilinpäätöstasosta noin 105,1 milj. euroa (-50 %). Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,64 prosenttiyksikköä, jolloin Nurmijärven tuloveroprosentti on vuonna 2023 7,11.

Valtionosuusennuste perustuu Kuntaliiton 19.5.2022 ennusteeseen. Tämän perusteella valtionosuuksien arvioidaan laskevan kuluvan vuoden tilinpäätösennusteesta 13,4 milj. euroa (-30,2 %). Vuoteen 2021 nähden valtionosuudet ovat kehityksessä 10,7 milj. euroa (-26 %) pienemmät.

Rahoituserien arvioidaan toteutuvan 0,7 milj. euroa (-38 %) vuoden 2021 tilinpäätöstasoa heikompina korkokulujen ennakoidusta kasvusta johtuen.

Kunnan vuosikatteen arvioidaan kehityksessä asettuvan 32,3 milj. euroon. Vuosikatteella kyetään rahoittamaan investoinneista noin 68 prosenttia, jonka perusteella nettolainanoton arvioidaan asettuvan 12,0 milj. euroon. Siten kunnan lainakannan arvioidaan nousevan 243,7 milj. euroon vuoden 2023 loppuun mennessä.

Huomattavista kustannusten nousupaineista ja omaisuuden luovutustulojen pientymisestä huolimatta tilikauden ennustetaan kehityksessä olevan ylijäämäinen noin 4,2 milj. euroa. Kehityksessä on huomioitu myös mahdollisen investointivarauksen tekeminen, mikäli tilikausi toteutuu suunnitellun mukaisesti.

Ympäristötoimialan nettokehitys vuodelle 2023 on noin 4,2 milj. euroa (nettotuotto). Toimialan talousarvioesityksessä nettotuotto on noin vajaan 300 000 euroa kehystä parempi, joka johtuu korkeimmista sisäisiä vuokratuotoista mitä kehityksessä arvioitiin.

Käyttötalouden talousarvio on sitova toimialoittain toimintakatetasolla.

Ympäristötoimialan talousarvio ja -suunnitelmaesitys 2023–2025 on valmisteltu kunnanhallituksen antaman talousarviokehityksen pohjalta. Lauta- ja johtokuntien tulee hyväksyä talousarviokehitykseen perustuvat talousarvioehdotuksensa 20.9.2022 mennessä. Valtuusto hyväksyy 16.11.2022 talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2023–2025.

Elinvoimalautakunnalle kuuluu ympäristötoimialalla maankäyttö ja yleiskaavoitus maankäytön ja kaavoituksen tulosalueelta sekä omaisuuden tuotot ja hallinta. Ko. talousarvioesitykset sisältyvät liitteenä olevaan koko ympäristötoimialatasoiseen talousarvioon. Tilinpäätösennuste 2022 (TPE2022) perustuu ensimmäiseen osavuosisikatsukseen.

Elinvoimalautakunnan talousarvioesitykseen sisältyy ohjeellisena hyväksyttävä yleiskaavoitusohjelma.

Nurmijärven väestölaskelma vuosille 2022–2040

Elinvoimalautakunnan talousarvioesitykseen sisältyy ohjeellisena hyväksyttävä Nurmijärven väestölaskelma vuosille 2022–2040.

Väestön määrä, rakenne, alueellinen sijoittuminen sekä näiden muutokset nyt ja tulevaisuudessa ovat kunnan hallinnon, suunnittelun ja palveluiden tuottamisen keskeistä tietopohjaa. Väestölaskelmat eivät kuitenkaan synny tyhjästä, sillä ne sisältävät menneeseen kehitykseen perustuvien tarkasteluiden lisäksi myös koko tontintuotantoketjun. Tarkastelussa ovat vireillä olevat ja alkavaksi arvioidut rakentamishankkeet sekä kunnallistekniikan rakentamissuunnitelman mukaisesti alkaviksi arvioidut rakentamishankkeet. Lisäksi tarkastelussa on mukana kaavavaranto ja asemakaavoitusohjelman mukaiset alueet ja näiden arvioidut aikataulut. Pitkän aikavälin tarkastelu puolestaan pohjaa yleiskaavaan. Lisäksi tarkasteluissa on mukana arvio yhteiskunnallisista muutostekijöistä ja näiden kehityksestä. Näin ollen väestölaskelma on luonteeltaan toteava – miltä kehitys näyttäisi tietyistä lähtöoletuksista ja suunnitelmista käsin?

Lähtötietojen valossa Nurmijärven asukasluku kasvaisi käynnissä olevalla 2020-luvulla keskimäärin 0,9 prosentin vuosivauhtia, joka tarkoittaisi noin 415 uutta asukasta vuosittain. Vuosien välille mahtuu kuitenkin vaihtelua. Kasvua ylläpitävät uudet pienatalovaltaiset alueet Klaukkalassa (Vanha-Klaukka ja Jokimetsä), Kirkonkylällä (Heinoja) sekä Rajamäellä (Kylänpää ja Uusiniittu). Uusien alueiden osalta arvio perustuu kunnallistekniikan rakentamisohjelman aikatauluun.

2030-luvulla väestönkasvun odotetaan tasaantuvan erityisesti väestön ikääntymisestä seuraavan kuolleisuuden kasvun myötä, joka pienentää ja arvioiden mukaan kääntää Nurmijärven luonnollisen väestönkasvun negatiiviseksi 2030-luvulla. Luonnollisen väestönkasvun negatiivisuus tarkoittaa kokonaisväestönkasvun näkökulmasta sitä, että nettomuuton tulisi kasvaa merkittävästi, jotta luonnollisen väestönkasvun lovi saataisiin paikattua. 2030-luvun arvioidun väestönkasvun maltillisuutta selittää myös tässä vaiheessa maltilliset asuntotuotantoarviot, sillä alueiden käyttöönottamiseen liittyy vielä monia epävarmuustekijöitä.

Nurmijärven kuntastrategia 2022–2030 tähtää 1,5 prosentin vuotuisen väestönkasvuun. Nykyisillä suunnitelmilla jäätäisiin tavoitteesta. Samalla kuntastrategian toimintaperiaatteena on vastuullisuus, resurssiviisas toimiminen ja kunnan talouden tasapainoon saattaminen. Väestölaskelma on laadittu nykyisen investointiohjelman pohjalta, joka puolestaan ylittää jo nyt Nurmijärven kestäväen kasvun ohjelman (NUUKA-ohjelman) mukaisen kestäväen investointitason.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Esitys

Elinvoimalautakunta hyväksyy osaltaan ympäristötoimialan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen vuosille 2023–2025 ja esittää sen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle.

Lautakunta oikeuttaa viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia ja tekstiosan tarkistuksia vastamaan toimialan kaikkien lautakuntien esityksiä.

Valmistelija

hallintopäällikkö Leena Vuorenpää, leena.vuorenpaa@nurmijarvi.fi
erikoissuunnittelija Katriina Ahokas, katriina.ahokas@nurmijarvi.fi

Asian käsittely

Flinck teki Rantalán kannattamana seuraavan huomautusesityksen lisättäväksi asiakohdan päätökseen:

”Elinvoimalautakunta kuitenkin huomauttaa, että Nurmijärven kunnanvaltuusto on strategiassaan asettanut kasvutavoitteet. Elinvoimalautakunnan mielestä esitetty talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2023–2025 ei täytä tätä valtuuston asettamaa tavoitetta 1,5% väestökasvulle.

Lautakunnassa 8.9. käsiteltävässä materiaalissa on keskitytty kolmen asemakaava-alueen mahdollistamaan väestökasvuun. Asemakaava-alueiden ulkopuolista väestökasvupotentiaalia ei ole riittävällä tavalla mahdollistettu. Myöskään työpaikkojen omavaraisuusasteen kasvulle ei mielestämme ole kiinnitetty riittävää huomiota. Tästä selkeänä esimerkkinä mm. viimeksi valmistunut Perttulan osayleiskaava-alueen vaatimaton väestö- ja työpaikkakehittäminen.

Mielestämme asemakaava-alueiden ulkopuolisille alueille tulee mahdollistaa valtuuston strategiassa suunniteltu kasvu. Samalla tulee kiinnittää huomiota valmisteilla olevien sekä tulevien osayleiskaavojen rakennuspaikkojen määrään. Mielestämme rakennuspaikkojen määrää tulee tarkistaa ylöspäin tulevissa yleiskaavoissa asemakaavan ulkopuolisilla alueilla kunnan voimassa olevan, strategiassa mainitun väestökasvun tasolle.

Ottaen huomioon kaavoituksen kehittämisen työryhmän luomat tavoitteet asemakaavan ulkopuoliselle kasvulle ja niiden kannatus valtuustoryhmissä, näemme, että asuntokannan kasvun tulee olemaan noin 2 % vuosittain.”

Elinvoimalautakunta hyväksyi yksimielisesti Flinckin tekemän huomautusesityksen lisättäväksi asiakohdan päätökseen.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Elinvoimalautakunta kuitenkin huomauttaa, että Nurmijärven kunnanvaltuusto on strategiassaan asettanut kasvutavoitteet. Elinvoimalautakunnan mielestä esitetty talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2023–2025 ei täytä tätä valtuuston asettamaa tavoitetta 1,5 % väestökasvulle.

Lautakunnassa 8.9. käsiteltävässä materiaalissa on keskitytty kolmen asemakaava-alueen mahdollistamaan väestökasvuun. Asemakaava-alueiden ulkopuolista väestökasvupotentiaalia ei ole riittävällä tavalla mahdollistettu. Myöskään työpaikkojen omavaraisuusasteen kasvulle ei mielestämme ole kiinnitetty riittävää huomiota. Tästä selkeänä esimerkkinä mm. viimeksi valmistunut Perttulan osayleiskaava-alueen vaatimaton väestö- ja työpaikkakehittäminen.

Mielestämme asemakaava-alueiden ulkopuolisille alueille tulee mahdollistaa valtuuston strategiassa suunniteltu kasvu. Samalla tulee kiinnittää huomiota valmisteilla olevien sekä tulevien osayleiskaavojen rakennuspaikkojen määrään. Mielestämme rakennuspaikkojen määrää tulee tarkistaa ylöspäin tulevissa yleiskaavoissa asemakaavan ulkopuolisilla alueilla kunnan voimassa olevan, strategiassa mainitun väestökasvun tasolle.

Ottaen huomioon kaavoituksen kehittämisen työryhmän luomat tavoitteet asemakaavan ulkopuoliselle kasvulle ja niiden kannatus valtuustoryhmissä, näemme, että asuntokannan kasvun tulee olemaan noin 2 % vuosittain.

Asian käsittelyn aikana kokouksessa pidettiin tauko klo 19:01-19:06.